

Nota van Inlichtingen

Aanbesteding Raamovereenkomst Ingenieursdiensten

29 juni 2026

Mededelingen van aanbestedende dienst

Mededeling 1 van Aanbestedende dienst	Aanbestedende dienst merkt op dat uit de gestelde vragen blijkt dat er onduidelijkheid bestaat over het onderscheid tussen de geschiktheidseisen en de selectiecriteria. Graag wordt dit onderscheid verduidelijkt: Geschiktheidseisen (hoofdstuk 4) Dit betreft minimumeisen waaraan een Gegadigde onvoorwaardelijk moet voldoen om te mogen deelnemen aan de aanbestedingsprocedure. Indien niet aan deze eisen wordt voldaan, volgt uitsluiting. Voorbeeld: in paragraaf 4.4.3 en Bijlage 6 geldt een minimale omvang van de referentieopdracht van € 50.000,- (excl. btw). Selectiecriteria (hoofdstuk 5) Indien meer Gegadigden voldoen aan de geschiktheidseisen dan het maximaal aantal toe te laten partijen, wordt een rangschikking gemaakt op basis van de selectiecriteria. Dit criterium in paragraaf 5.2.1 is geen minimumeis waaraan voldaan moet worden, maar wordt beoordeeld op de aspecten zoals genoemd. Ook referentie die niet aan alle aspecten voldoen, kunnen hiervoor ingediend worden. Voorbeeld: in paragraaf 5.2.1 en Bijlage 7 wordt een referentieomvang van € 100.000,- (excl. btw) genoemd als aspect waarop punten kunnen worden gescoord.
--	--

	Dit betekent dat verschillende waarden of eisen naast elkaar kunnen bestaan, zonder dat sprake is van tegenstrijdigheid. Het betreft een bewust onderscheid tussen: een ondergrens om toegelaten te worden tot de procedure (geschiktheidseis van paragraaf 4.4.3), en een criterium om Aanmelders te rangschikken (selectiecriterium uit paragraaf 5.2.1).
Mededeling 2 van Aanbestedende dienst	Aanbestedende dienst merkt op dat uit de gestelde vragen blijkt dat er onduidelijkheid bestaat over het indienen van referentieprojecten samen met een derde. Graag wordt dit onderwerp verduidelijkt: Geschiktheidseis: Voor het voldoen aan geschiktheidseisen is het toegestaan om een beroep te doen op één of meerdere derden (bijvoorbeeld een onderaannemer of partner). In dat geval moet deze derde zich conform de aanbestedingsstukken aan Gegadigde verbinden (samen inschrijven als Combinatie of via hoofd/onderaanneming). Immers, indien voor het aantonen van geschiktheid een derde nodig is, is Aanmelder zelfstandig blijkbaar niet geschikt genoeg voor het uitvoeren van de opdracht. De derde dient dan ook daadwerkelijk beschikbaar zijn voor de uitvoering van de opdracht gedurende de hele contractduur. Selectiecriterium: Het selectiecriterium ziet op de ervaring van Gegadigde met integrale projecten. Hierbij mogen aspecten die binnen het referentieproject door derden zijn uitgevoerd worden meegenomen in de beoordeling, mits deze onderdeel uitmaken van hetzelfde samenhangende project en Gegadigde eindverantwoordelijk was voor het integrale ontwerp. Het is hierbij niet noodzakelijk om een beroep op deze derden te doen (samen in te schrijven) in het kader van deze aanbesteding. Indien Gegadigde wél formeel een beroep doet op een derde (bijvoorbeeld om te voldoen aan een geschiktheidseis of selectiecriteria), heeft dit aanbestedingsrechtelijke consequenties. Deze derde partij wordt dan geacht capaciteit ter beschikking te stellen aan Gegadigde en kan daarmee in beginsel niet zelfstandig meer een Aanmelding doen voor deze aanbesteding. Gegadigden wordt daarom geadviseerd zorgvuldig af te wegen of een formeel beroep op een derde noodzakelijk is.

Vraag & antwoord in het kader van de aanbestedingsprocedure

Vraag	Onderwerp	Vraag	Antwoord
1	Selectieleidraad H4.4.3	U geeft als referentie eis aan dat de referentieopdracht uitgevoerd moet zijn voor een Nederlandse gemeente met een inwonersaantal van minimaal 90.000 inwoners. Daarnaast stelt u een eis aan de mate van stedelijkheid (volgens gegevens CBS). Bent u bereid de eis ten aanzien van het inwonersaantal te laten vervallen?	Aanbestedende dienst is niet bereid deze eis te laten vervallen.
2	Selectieleidraad Hoofdstuk 6, par. 2	In de vooruitblik gunningsfase geeft u aan dat u ook zal beoordelen op prijs. Om een gedegen afweging te maken of wij al dan niet inschrijven op deze aanbesteding, zouden wij graag inzicht krijgen in de tariefstelling die binnen de gunningscriteria wordt gehanteerd. Hoe wordt er tijdens de gunningsfase beoordeeld op dit onderdeel? Indien dit gebeurt middels een inschrijfstaat met vastgestelde minimum- en maximumtarieven ontvangen wij deze graag in deze fase.	De gevraagde informatie met betrekking tot de beoordeling van het gunningscriterium prijs wordt opgenomen in de gunningsleidraad. De Opdracht wordt gegund op basis van de beste prijs-kwaliteitsverhouding (BKPV), waarbij prijs een onderdeel uitmaakt van de beoordeling naast de kwalitatieve criteria. De nadere uitwerking van de beoordelingssystematiek, inclusief de wijze waarop prijs wordt gewogen en beoordeeld, volgt in de gunningsfase.
3	5.2.1 Selectiecriterium te beoordelen aspecten	Voor de te beoordelen aspecten in het referentieproject is een aspect een opdrachtsom gelijk aan of groter dan € 100.000,- (excl. BTW) Afgelopen jaren hebben wij diverse projecten binnen de gemeente Tilburg uitgewerkt van SO t/m UO , maar niet voor dit bedrag. Bent u bereid dit bedrag aan te passen naar € 50.000,- conform ook de geschiktheidseis aangezien nagenoeg geen project in Tilburg zelf aan deze waarde voldoet?	Nee, Aanbestedende dienst is niet bereid dit bedrag aan te passen. Er zijn veel projecten in de gemeente Tilburg (nu en in komende jaren) waarbij de omvang van de ontwerpdiensten rond de 100k of zelfs ver boven de 100k uitkomt.

4	5.2.1 Selectie criterium te beoordelen aspecten	U vraagt aan de gegadigde de volledige ontwerpcyclus van SO t/m UO. Echter in de praktijk is binnen gemeente Tilburg de afgelopen jaren dit totale ontwerpproces veelvuldig opgeknipt in twee afzonderlijke opdrachten. Is het toegestaan om aan dit aspect te voldoen middels het toevoegen van een partner die voor het betreffende referentiewerk van de gegadigde in opdracht van dezelfde gemeente het SO-DO heeft opgesteld.	Het is mogelijk om voor dit aspect gebruik te maken van een referentie waarbij de ontwerpwerkzaamheden zijn verdeeld over meerdere partijen, mits gezamenlijk de volledige ontwerpcyclus (SO t/m UO) wordt afgedekt. Indien een partij wordt opgevoerd die voor hetzelfde referentieproject het SO-DO heeft verzorgd, dient deze partij ook onderdeel te zijn van de inschrijving (bijvoorbeeld als combinatiepartner of onderaannemer). Let op: dit is alleen voor aspect 3 van dit selectie criterium het geval! Omdat hier punten gescoord worden voor het vervolmaken van de hele cyclus (die alleen gezamenlijk aangetoond kan worden). Als een partij dit niet zélf volledig gedaan heeft, kan hij hier alleen punten voor scoren indien de partij met wie hij wél de hele cyclus vervolmaakt heeft, als Combinant of Onderaannemer onderdeel is van de Aanmelding. Voor aspecten 4 t/m 8 is het niet nodig om gezamenlijk in te schrijven met een mogelijke derde die verantwoordelijk is geweest voor deze aspecten (omdat het hier gaat om aspecten van verschillende disciplines aan het project).
5	5.2.1 Selectie criterium eisen aan referentieproject	Als eis staat dat het een project betreft in de openbare ruimte voor een Nederlandse gemeente. In veel projecten voor nieuwbouwwontwikkelingen is de gemeente niet direct opdrachtgever maar wordt er wel toekomstige openbare ruimte ontworpen, afgestemd en uiteindelijk overgedragen aan een gemeente. Is OG bereid een referentieproject voor een ontwikkeling consortium ook goed te keuren voor deze eis, mits aantoonbaar toekomstige openbare ruimte is ontworpen en ingericht?	Aanbestedende dienst gaat hiermee niet akkoord.
6	Bijlage 6: Referentieblad	De eisen op bijlage 6 verschillen van de eisen op pagina 22 van de selectie leidraad. Op bijlage 6 wordt geëist dat het gefactureerde bedrag	De gestelde discrepantie herkennen wij niet. Voor de geschiktheideis betreffende adviesopdrachten (bijlage 6) geldt dat de minimale omvang van de referentieopdracht €50.000,- (excl. btw) bedraagt. Dit komt

		groter of gelijk is aan € 50.000. In de leidraad wordt hier € 100.000 geëist.	overeen met hetgeen in de selectieleidraad is opgenomen in paragraaf 4.4.3. De door u genoemde €100.000,- (excl. btw) heeft betrekking op een te beoordelen aspect binnen het selectiecriterium (bijlage 7 en paragraaf 5.2.1) en betreft daarmee geen minimumeis, maar een aspect waarop extra punten kunnen worden behaald. Er is derhalve geen sprake van een tegenstrijdigheid, maar een verschil tussen: een geschiktheideis en een selectiecriterium.
7	Bijlage 6: Referentieblad	De eisen op bijlage 6 verschillen van de eisen op pagina 22 van de selectie leidraad. Op bijlage 6 wordt geëist dat het project is uitgevoerd voor een Nederlandse gemeente met > 90.000 inwoners. In de leidraad wordt alleen gesproken over de openbare ruimte voor een Nederlandse gemeente. Kunt u de eis van > 90.000 inwoners loslaten aangezien het om de projectomvang gaat?	De gestelde discrepantie herkennen wij niet. Voor de geschiktheideis betreffende adviesopdrachten (bijlage 6) geldt dat de minimale omvang van de referentieopdracht €50.000,- (excl. btw) bedraagt. Dit komt overeen met hetgeen in de selectieleidraad is opgenomen in paragraaf 4.4.3. De door u genoemde €100.000,- (excl. btw) heeft betrekking op een te beoordelen aspect binnen het selectiecriterium (bijlage 7 en paragraaf 5.2.1) en betreft daarmee geen minimumeis, maar een aspect waarop extra punten kunnen worden behaald. Er is derhalve geen sprake van een tegenstrijdigheid, maar een verschil tussen: een geschiktheideis en een selectiecriterium. De Aanbestedende dienst is niet bereid om de eis van > 90.000 inwoners los te laten betreffende de geschiktheideis.
8	Verzekering	U vraagt om een kopie van een geldige polis of een verklaring van de verzekeraar. Kunt u bevestigen dat een verzekeringscertificaat volstaat als verklaring van de verzekeraar? Indien een certificaat niet volstaat, kunt u dan aangeven wat u ziet als verklaring van de verzekeraar?	Ja, een verzekeringscertificaat volstaat.

9	scope ROK	De Raamovereenkomst voor ingenieursdiensten is van toepassing op de SO-, VO-, DO- en UO/bestekfase van civieltechnische projecten in de openbare ruimte en kan dienstverlening betreffen in verschillende disciplines (groen, grijs, blauw). Het is ons niet geheel duidelijk welke werkzaamheden onder de “groene” disciplines vallen. Daarnaast ontvangen wij graag een nadere duiding van het onderscheid tussen beleidsgerelateerde opdrachten (zoals visievorming, planvorming en beheerstrategieën) en meer uitvoeringsgerichte projecten binnen de fysieke leefomgeving. Kunt u aangeven in hoeverre beide typen opdrachten binnen de reikwijdte van deze raamovereenkomst vallen?	De raamovereenkomst ziet op het uitvoeren van integrale ingenieursdiensten binnen civieltechnische projecten in de openbare ruimte, met een nadruk op ontwerp- en uitwerkingsfasen (SO t/m UO) en aanverwante projectgerichte werkzaamheden. Onder de genoemde “groene” disciplines worden werkzaamheden verstaan die onderdeel uitmaken van het ontwerp en de inrichting van de openbare ruimte, zoals het uitwerken van beplantingsplannen, ecologische inpassing en groenvoorzieningen binnen projecten. De raamovereenkomst is nadrukkelijk gericht op projectgebonden, uitvoeringsgerichte werkzaamheden. Beleidsmatige en beheersmatige opdrachten, zoals visievorming, strategische planvorming of het opstellen van beheerplannen, vallen niet binnen de reikwijdte van deze overeenkomst.
10	Opzegging beleidswijziging (Art. 6 Aanvulling)	Kunt u motiveren waarom bij opzegging wegens beleidswijziging, budgettair besluit of bestuurlijk besluit geen opzegvergoeding wordt geboden? Hoe verhoudt dit zich tot DNR 2025 art. 19.4 en het beginsel van evenwichtige risicoverdeling?	In de context van gemeentelijk bestuur zijn de genoemde gebeurtenissen mogelijk, bijvoorbeeld door beslissingen van een gemeenteraad of college van B&W. Aanbestedende dienst is van mening dat wanneer er, zoals omschreven, een redelijke termijn in acht genomen wordt om een opdracht te beeindigen, en de aantoonbaar verrichte werkzaamheden vergoed worden, dit geen onredelijke bepaling is.
11	Selectiecriterium- systematiek	Kunt u toelichten waarom gekozen is voor één referentie waarin alle 10 aspecten cumulatief aanwezig moeten zijn? Dit wijkt af van de voorschrift 3-5 F en G van de Gids Proportionaliteit. De gekozen selectiecriterium-systematiek beperkt toegankelijkheid voor MKB. Wij	De Aanbestedende dienst heeft bij het opstellen van dit selectiecriterium rekening gehouden met de uitgangspunten van de Gids Proportionaliteit. Daarbij is ook gekeken naar de toegankelijkheid voor het MKB. Tegelijk moet worden geborgd dat Gegadigden in staat zijn om complexe, integrale ontwerpopgaven zelfstandig en in samenhang uit te voeren.

		stellen voor de competenties aan te tonen middels 3 referenties.	De raamovereenkomst ziet op (complexe) binnenstedelijke projecten. In deze projecten zijn civieltechnische, water-, groen- en verkeerskundige aspecten nauw met elkaar verweven. Daarom vindt de Aanbestedende dienst het belangrijk dat deze aspecten in samenhang binnen één project zijn toegepast. Om die reden is gekozen voor één referentieproject waarin meerdere aspecten samenkomen. Op deze manier kan beter worden beoordeeld of een Gegadigde in staat is om integrale ontwerpverantwoordelijkheid te dragen en afwegingen te maken tussen verschillende, soms tegengestelde belangen. Het aantonen van losse onderdelen via meerdere projecten geeft hiervoor onvoldoende zekerheid. Daarnaast is geen sprake van een alles-of-niets beoordeling. De beoordeling is gradueel. Ook wanneer niet alle aspecten aanwezig zijn, kan een Gegadigde punten behalen en dus in aanmerking komen. De Aanbestedende dienst is van oordeel dat het criterium proportioneel is en past bij de aard en complexiteit van de opdracht. Er wordt daarom geen aanleiding gezien om de systematiek aan te passen.
12	Eis ">90.000 inwoners"	Kunt u toelichten waarom de eis van ">90.000 inwoners" proportioneel is, aangezien dit gemeenten uitsluit die mogelijk vergelijkbare complexiteit hebben ervaren? Hoe verhoudt deze eis zich tot de toegankelijkheid voor MKB en regionale bureaus?	De Aanbestedende dienst heeft bij het bepalen van deze eis een afweging gemaakt tussen enerzijds het borgen van relevante en passende ervaring en anderzijds het waarborgen van een brede toegankelijkheid van de aanbesteding. Projecten in grotere gemeenten kennen in de praktijk doorgaans een hogere mate van dynamiek, intensiever ruimtegebruik en een grotere diversiteit aan disciplines, interne stakeholders en bestuurlijke context. Deze factoren leiden tot complexere integrale ontwerpvragestukken, die kenmerkend zijn voor de opdrachten binnen deze raamovereenkomst. De grens van meer dan 90.000 inwoners is gekozen als een objectief en eenduidig toepasbaar criterium om projecten met een vergelijkbare schaal en complexiteit te

			selecteren. Het inwonersaantal fungeert hierbij als praktische indicator voor stedelijke druk en organisatorische complexiteit. De Aanbestedende dienst onderkent dat ook in kleinere gemeenten complexe projecten kunnen voorkomen. Desondanks is bewust gekozen voor een duidelijke en toetsbare afbakening die in de meeste gevallen aansluit bij de beoogde projectzwaarte. Bij deze afweging is tevens betrokken dat deze eis in de markt haalbaar wordt geacht voor een voldoende brede groep van marktpartijen. Daarnaast wordt de toegankelijkheid voor MKB en regionale bureaus geborgd doordat zij ook actief zijn in grotere gemeenten en deelname in combinatie is toegestaan. Gelet op het voorgaande acht de Aanbestedende dienst deze eis proportioneel en passend bij de aard en omvang van de opdracht. Er wordt derhalve geen aanleiding gezien om deze eis aan te passen.
13	Bijlage 4 - Aanvullende voorwaarden DNR 2025 Gemeente Tilburg versie juni26	"De vervalttermijn bedoeld in artikel 14.11 van de DNR 2025 wordt gestuit door iedere schriftelijke mededeling van opdrachtgever waarin een (vermeende) tekortkoming wordt gemeld of wordt onderzocht. De bepaling creëert langdurige onzekerheid over mogelijke aansprakelijkheidsclaims en wijkt af van de rechtszekerheid die artikel 14.11 juist beoogt te bieden Voorstel tot wijziging: Artikel 5 laten vervallen. Artikel 14.11 ongewijzigd van toepassing laten."	Aanbestedende dienst gaat niet akkoord met uw voorstel om het artikel te laten vervallen. Het feit dat Opdrachtgever een vervalttermijn kan stuiten zien wij niet als een onredelijke bepaling.
14	Bijlage 4 - Aanvullende	"Indien de aard of omvang van de opdracht daartoe aanleiding geeft, kan opdrachtgever gemotiveerd een	Aanbestedende dienst gaat niet akkoord met uw voorstel. Deze aanbesteding heeft betrekking op een raamovereenkomst waarin de scope van de Nadere

	voorwaarden DNR 2025 Gemeente Tilburg versie juni26	hogere aansprakelijkheidslimiet verlangen dan bedoeld in artikel 14.9, onderdeel a, van de DNR 2025, zonder dat hiervoor automatisch een aanvullende vergoeding verschuldigd is, mits deze verruiming proportioneel is en in redelijke verhouding staat tot de opdracht. Artikel 14.9 kent een duidelijke aansprakelijkheidslimiet. Deze bepaling geeft opdrachtgever vervolgens de mogelijkheid om een hogere limiet te verlangen. Deze bepaling creëert onzekerheid over de uiteindelijk geldende aansprakelijkheidslimiet. Indien Opdrachtgever een hogere aansprakelijkheidslimiet wenst, dient deze vooraf en expliciet tussen partijen te worden overeengekomen. Voorstel tot wijziging: Artikel 4 laten vervallen. Artikel 14.9 DNR 2025 ongewijzigd van toepassing laten."	overeenkomsten onder de raamovereenkomst ver uiteen kan lopen. Dat is ook de reden dat Aanbestedende dienst een hogere aansprakelijkheidslimiet wil kunnen opleggen voor specifieke Nadere overeenkomsten, indien dit proportioneel (en in verhouding) is in het licht van de specifieke Nadere overeenkomst. Indien de hogere limiet volgens een Opdrachtnemer disproportioneel is, en hij daardoor de Nadere opdracht niet wil uitvoeren, is hij daartoe niet verplicht.
15	Bijlage 4 - Aanvullende voorwaarden DNR 2025 Gemeente Tilburg versie juni26	"In afwijking van artikel 14.7 van de DNR 2025 wordt onder schade in ieder geval verstaan: - Redelijke kosten van herstel; en - Voorzienbare vertragingsschade (inclusief personeelskosten), voor zover deze schade het rechtstreekse gevolg is van een toerekenbare tekortkoming van de adviseur. Hiermee wordt de aansprakelijkheid van de adviseur aanzienlijk verruimd t.o.v. de DNR Voorstel tot wijziging: In afwijking van artikel 14.7 DNR 2025 wordt onder schade verstaan:	Aanbestedende dienst gaat niet akkoord met uw voorstel.

		- Redelijke kosten van herstel; en - Aantoonbare en rechtstreekse aan de tekortkoming toe te rekenen verdragingschade voor zover deze schade het rechtstreekse gevolg is van een toerekenbare tekortkoming van de adviseur."	
16	Bijlage 4 - Aanvullende voorwaarden DNR 2025 Gemeente Tilburg versie juni26	"In afwijking van artikel 3.2 van de DNR 2025 geldt dat termijnen opgenomen in een overeengekomen tijdschema als fataal worden aangemerkt, tenzij de overschrijding het gevolg is van omstandigheden die niet aan de adviseur toe te rekenen zijn. In dat geval treden partijen onverwijld in overleg over aanpassing van de planning en de gevolgen daarvan. Deze afwijking is voor ons niet acceptabel. Wij moeten eerst in de gelegenheid worden gesteld om eventuele tekortkomingen te herstellen. Wanneer wij bijvoorbeeld niet binnen de afgesproken tijd het werk afronden, kan de Gemeente ons direct aansprakelijk stellen, zonder eerst een ingebrekestelling waarin ons de mogelijkheid wordt geboden om alsnog onze afspraken na te komen. Bent u bereid om ons eerst in de gelegenheid te stellen eventuele tekortkomingen te herstellen alvorens wij in verzuim verkeren?"	Het feit dat een afgesproken termijn (in een overeengekomen tijdschema) als fataal wordt aangemerkt, neemt niet weg dat er voor eventuele tekortkomingen een redelijke termijn voor herstel wordt gesteld. Aanbestedende dienst gaat uit van een prettige manier van samenwerken voor de gehele contractduur. Waarbij ook een verzoek om aanpassing van een tijdschema in redelijkheid in overweging genomen wordt, maar waarbij er niet lichtzinnig omgesprongen wordt met termijnen voor oplevering.
17	Aanbestedingsleidraad 2.2 Scope van de opdracht	In de selectieleidraad geeft u aan dat de raamovereenkomst betrekking heeft op integrale ingenieursdiensten binnen de disciplines groen, grijs en blauw. Tevens worden groen/ecologische componenten, beplantingsplannen en de duurzame inpassing van	De raamovereenkomst ziet op het uitvoeren van integrale ingenieursdiensten binnen civieltechnische projecten in de openbare ruimte, waarbij werkzaamheden binnen de disciplines groen, grijs en blauw onderdeel kunnen zijn van de scope. De door u genoemde werkzaamheden, zoals cultuurtechnische advisering, beplantingsplannen, natuurtechnische ontwerpen en biodiversiteitsmaatregelen,

		bestaande bomen genoemd. Het is ons echter niet duidelijk in hoeverre cultuurtechnische en natuurtechnische werkzaamheden onderdeel uitmaken van de raamovereenkomst. Kunt u aangeven welke specialistische werkzaamheden zoals cultuurtechnische advisering, beplantingsplannen, natuurtechnische ontwerpen, groenbestekken/plannen en biodiversiteitsmaatregelen binnen de scope van deze raamovereenkomst vallen?	kunnen onderdeel uitmaken van de raamovereenkomst voor zover deze een directe relatie hebben met en bijdragen aan de ontwerp- en uitwerkingsfasen van projecten (SO t/m UO). De raamovereenkomst is primair gericht op projectgebonden, uitvoeringsgerichte werkzaamheden binnen concrete projecten in de fysieke leefomgeving. Meer strategische, beleidsmatige of op zichzelf staande opdrachten vallen in beginsel buiten de scope. In de gunningsleidraad en het bijbehorende Programma van Eisen zal de scope van de dienstverlening nader worden gespecificeerd en uitgewerkt.
18	Aanbestedingsleidraad 2.3 Verdeling nadere opdrachten	In paragraaf 2.3 geeft u aan dat de gemeente in het eerste jaar streeft naar een gelijkmatige verdeling van opdrachten over de gecontracteerde partijen en dat vanaf jaar 2 de verdeling mede wordt gebaseerd op prestaties. Kunt u aangeven in hoeverre bij de verdeling van nadere opdrachten ook rekening wordt gehouden met de specifieke expertise, specialismen en onderscheidende kwaliteiten van de verschillende contractanten?	In het eerste jaar wordt gestreefd naar een evenwichtige verdeling van de nadere opdrachten over de gecontracteerde partijen. Vanaf het tweede jaar wordt de verdeling mede gebaseerd op prestaties, zoals nader zal worden uitgewerkt in de gunningsleidraad. Aanbestedende dienst streeft ernaar om bij de verdeling van opdrachten, waar passend, ook rekening te houden met de specifieke expertise, specialismen en kwaliteiten van de gecontracteerde partijen. In welke mate dit gebeurt, is afhankelijk van de aard en inhoud van de afzonderlijke nadere opdrachten.
19	5.2.1 selectie criterium: Integraal ontwerpproces stedelijk infraproject	De selectiecriteria en de gevraagde kerncompetenties lijken sterk gericht op integraal uitgevoerde projecten waarin meerdere disciplines en werkzaamheden door één partij zijn verzorgd. a. Kan opdrachtgever toelichten hoe binnen deze aanbesteding wordt omgegaan met ingenieursbureaus die zich onderscheiden door specialistische expertise op onderdelen van de gevraagde dienstverlening, maar wel	a. De Aanbestedende dienst onderkent dat er in de markt bureaus actief zijn met specialistische expertise op onderdelen van de gevraagde dienstverlening. Binnen deze aanbesteding wordt echter gevraagd dat partijen in staat zijn om de gevraagde werkzaamheden integraal uit te voeren, zoals ook volgt uit de scope van de raamovereenkomst. De ondersteuning ziet op meerdere disciplines binnen civieltechnische en ruimtelijke projecten, waarbij samenhang tussen deze disciplines essentieel is. Dit sluit niet uit dat partijen met specialistische kennis deelnemen. Van hen wordt wel verwacht dat zij aantonen dat zij de integrale verantwoordelijkheid

		in staat zijn om de volledige scope van werkzaamheden uit te voeren? b. Is opdrachtgever zich ervan bewust dat de gekozen opzet van de geschiktheids- en selectiecriteria mogelijk in het voordeel werkt van grote multidisciplinaire ingenieursbureaus en dat specialistische ingenieursbureaus hierdoor minder kans maken om voor selectie in aanmerking te komen? c. Hoe heeft opdrachtgever de afweging gemaakt om deze integrale werkwijze uit te vragen d. Op welke wijze wordt geborgd dat onderscheidende specialistische kennis en innovatiekracht binnen de markt voldoende ruimte krijgen binnen deze aanbesteding?	kunnen dragen en de verschillende onderdelen in samenhang kunnen realiseren. b. De Aanbestedende dienst is zich ervan bewust dat zij de nadruk legt op integrale ervaring. Deze keuze volgt uit de aard van de opgaven binnen de raamovereenkomst, waarin meerdere disciplines gelijktijdig samenkomen en integraal moeten worden uitgewerkt. De criteria zijn echter niet gericht op de omvang van een organisatie, maar op aantoonbare ervaring met deze integrale werkwijze. Ook kleinere of specialistische bureaus kunnen hieraan voldoen, mits zij in staat zijn deze ervaring aan te tonen (eventueel met toevoeging van een derde). c. De keuze voor een integrale benadering is gebaseerd op de aard en ontwikkeling van de gemeentelijke opgaven. De gemeente staat voor een groeiend aantal binnenstedelijke projecten waarin bereikbaarheid, klimaatadaptatie en vergroening samenkomen. Dit vraagt om een integrale ontwerpaanpak in plaats van losse deelopdrachten. Om die reden acht de Aanbestedende dienst het noodzakelijk dat partijen aantoonbaar ervaring hebben met het combineren van meerdere disciplines binnen één ontwerp- en besluitvormingsproces. d. De Aanbestedende dienst hecht waarde aan specialistische kennis en innovatie binnen de markt. Binnen de raamovereenkomst blijft hiervoor ruimte bestaan. De scope van de overeenkomst omvat naast de reguliere werkzaamheden ook optionele en meer specialistische onderdelen die projectspecifiek worden uitgevraagd. De wijze waarop nadere opdrachten worden verdeeld en welke factoren daarin een rol spelen, wordt nader uitgewerkt in de Gunningsleidraad, zoals aangegeven in paragraaf 2.3 van de Selectieleidraad.
20	5.2.1 selectie criterium: Integraal	In paragraaf 2.1 benoemt opdrachtgever ambitieuze doelstellingen op het gebied van vergroening, klimaatadaptatie, circulariteit en maatschappelijke	a. De Aanbestedende dienst onderschrijft het belang van de genoemde ambities op het gebied van vergroening, klimaatadaptatie, circulariteit en maatschappelijke meerwaarde. Deze vraagstukken kunnen niet los van elkaar worden beschouwd, maar

	ontwerpproces stedelijk infraproject	meerwaarde. Deze opgaven vragen in toenemende mate om specialistische kennis op het gebied van groen, ecologie, biodiversiteit en klimaatbestendige inrichting van de openbare ruimte. Tegelijkertijd constateren wij dat de geschiktheids- en selectiecriteria voornamelijk gericht zijn op integraal civieltechnisch projectmanagement en brede multidisciplinaire referenties. Aspecten zoals vergroening, ecologie en biodiversiteit maken slechts beperkt onderdeel uit van de beoordeling. a. Kan opdrachtgever toelichten hoe deze selectiecriteria bijdragen aan het realiseren van de genoemde duurzaamheids- en vergroeningsdoelstellingen? b. En hoe wordt voorkomen dat door de gekozen beoordelingssystematiek voornamelijk generalistische ingenieursbureaus worden geselecteerd, terwijl specialistische kennis op het gebied van groen, ecologie, biodiversiteit en klimaatadaptatie juist essentieel lijkt voor het behalen van de gemeentelijke ambities?	maken onderdeel uit van een integrale ontwerpogave. De door Gegadigde genoemde aspecten vragen juist om een integrale benadering, waarbij afstemming plaatsvindt tussen verschillende disciplines. Zonder deze samenhang is het niet mogelijk om duurzame en toekomstbestendige ontwerpkeuzes te maken. Dit geldt zowel voor vergroening als voor klimaatadaptatie en circulaire toepassingen. De selectiecriteria zijn daarom gericht op het aantonen van het vermogen om dergelijke integrale afwegingen te maken binnen één ontwerptraject. b. De Aanbestedende dienst is van mening dat niet alleen generalistische bureaus voor selectie in aanmerking komen, maar ook bureaus met specialistische expertise. Van belang is dat Gegadigden aantonen dat zij in staat zijn om de gevraagde integrale ontwerpverantwoordelijkheid te dragen en verschillende disciplines in samenhang toe te passen. Dit kan ook door partijen die zich onderscheiden op specifieke onderdelen, mits zij deze integraliteit kunnen borgen. De selectiecriteria zijn daarmee niet gericht op een bepaald type organisatie, maar op aantoonbare ervaring met integrale ontwerpogaven. De Aanbestedende dienst is van oordeel dat hiermee voldoende ruimte bestaat voor verschillende typen marktpartijen om voor selectie in aanmerking te komen, apart al dan niet in combinatie.
21	Selectieleidraad, blz 22	Par. 5.2.1.: In hoofdstuk 4.4.3 staat aangegeven dat het referentieproject een financiële omvang moet hebben van minimaal 50.000 Euro. In hoofdstuk 5.2.1 staat aangegeven dat het referentieproject een minimaal gefactureerd bedrag moet hebben 100.000 Euro. Kan de aanbestedende dienst duidelijkheid geven over de financiële omvang van het referentieproject?	Voor de geschiktheids betreffende adviesopdrachten (bijlage 6) geldt dat de minimale omvang van de referentieopdracht €50.000,- (excl. btw) bedraagt. Dit komt overeen met hetgeen in de selectieleidraad is opgenomen in paragraaf 4.4.3. De door u genoemde €100.000,- (excl. btw) heeft betrekking op een te beoordelen aspect binnen het selectie criterium (bijlage 7 en paragraaf 5.2.1) en betreft daarmee geen minimumeis, maar een aspect waarop extra punten kunnen worden behaald.

			Er is derhalve geen sprake van een tegenstrijdigheid, maar een verschil tussen: een geschiktheids eis en een selectiecriterium.
22	Selectieleidraad, blz 24	Par. 5.3: Bij afronding van werkzaamheden vragen we vaak onze OG's om een tevredenheidsverklaring in te vullen en te ondertekenen. Dit doen we bewust om niet telkens onze OG's 'lastig' te moeten vallen met ondertekenen van verklaringen. Nu vraagt u om het referentieblad (bijlage 7) zowel door gegadigde als door onze OG te laten ondertekenen. Graag vernemen wij van de aanbestedende dienst of het akkoord is dat wij een eerder door een opdrachtgever ondertekende tevredenheidsverklaring bijvoegen.	Nee, Aanbestedende dienst heeft er bewust gekozen om voor deze aanbesteding het referentieblad ook te laten ondertekenen door de referent. Voor deze aanbesteding verwacht Aanbestedende dienst veel Aanmeldingen. Het selectiecriterium heeft veel beoordelingsaspecten die eventueel gecontroleerd moeten/zullen worden. Hierom is ervoor gekozen om een expliciete (en verifieerbare) verklaring te vragen over het referentieproject van de referent.
23	Selectieleidraad, blz 26	Par. 6.2: Kan de aanbestedende dienst aangeven hoe de inschrijfsom tot stand komt?	De wijze waarop de inschrijfsom tot stand komt, evenals de onderliggende systematiek en eventuele uitvraag, wordt nader uitgewerkt in de gunningsleidraad. Op dit moment wordt hierover geen nadere informatie verstrekt.
24	Selectieleidraad par. 5.2.1	Bij het op te geven referentieproject genoemd in par. 5.2.1 wordt geen tevredenheidsverklaring van de opdrachtgever voor wie het project is uitgevoerd gevraagd. Bij het referentieproject genoemd in par. 4.4.3 wordt een tevredenheidsverklaring wel verlangd. Is dat correct?	Dat is correct. Voor de geschiktheidseis zoals opgenomen in paragraaf 4.4.3 wordt een afzonderlijke tevredenheidsverklaring verlangd. Voor het selectiecriterium in paragraaf 5.2.1 geldt dat het referentieblad dient te worden ondertekend door de opdrachtgever van het referentieproject. Aanbestedende dienst acht dit in dit kader voldoende en verlangt daarom geen aanvullende tevredenheidsverklaring.

25	Maximum raamcontractwaarde	In paragraaf 2.2.5 wordt een geraamde opdrachtwaarde van € 12 miljoen genoemd, terwijl de maximale contractwaarde € 21 miljoen bedraagt. Kunt u aangeven op basis van welke uitgangspunten deze maximale contractwaarde is bepaald en hoe opdrachtgever voornemens is om te handelen indien gedurende de looptijd blijkt dat de maximale contractwaarde eerder wordt bereikt dan verwacht?	Indien de maximale contractwaarde eerder wordt bereikt dan de genoemde 6 jaar is de raamovereenkomst uitgenut en zal er een nieuwe raamovereenkomst aanbesteed moeten worden (of anders ingekocht dan via een raamovereenkomst).
26	Interpretatie participatie-eis selectiecriterium	Bij selectiecriterium "Integraal ontwerpproces stedelijk infraproject" wordt gevraagd ervaring aan te tonen met het organiseren van een participatieproces voor zowel bewoners als ondernemers. Volstaat het dat de gegadigde het participatieproces namens de opdrachtgever inhoudelijk heeft voorbereid, begeleid en ondersteund, of wordt vereist dat de gegadigde formeel eindverantwoordelijk was voor het participatieproces?	Voor dit aspect geldt dat Gegadigde aantoonbaar verantwoordelijk is geweest voor het organiseren van het participatieproces voor zowel bewoners als ondernemers. Onder "organiseren" verstaat de Aanbestedende dienst dat Gegadigde een inhoudelijke en sturende rol heeft gehad, zoals het voorbereiden, opzetten, coördineren en begeleiden van het participatieproces. Dit kan zowel betekenen dat Gegadigde het proces zelf heeft uitgevoerd als dat Gegadigde het proces heeft georganiseerd en aangestuurd, terwijl (delen van) de uitvoering door derden zijn verricht. Het is niet vereist dat Gegadigde formeel eindverantwoordelijk was, mits duidelijk wordt aangetoond dat de rol van Gegadigde bepalend is geweest voor de totstandkoming en uitvoering van het participatieproces. Hierbij dient expliciet te worden onderbouwd wat de rol van Gegadigde was, welke werkzaamheden zijn verricht en door wie deze zijn uitgevoerd.
27	Minicompetities boven € 190.000	In paragraaf 2.3 van de Selectieleidraad wordt aangegeven dat voor opdrachten met een geraamde waarde boven € 190.000 een minicompetitie kan worden georganiseerd. Kunt u aangeven:	De criteria op basis waarvan wordt bepaald welke raamcontractanten worden uitgenodigd voor een minicompetitie, worden nader uitgewerkt en bekendgemaakt in de gunningsleidraad. De gunningscriteria en bijbehorende wegeningen voor de minicompetities zijn

		- op basis van welke criteria wordt bepaald welke raamcontractanten worden uitgenodigd; - welke gunningscriteria worden gehanteerd; - welke wegingsfactoren worden toegepast; - en of prijs onderdeel uitmaakt van de beoordeling?	afhankelijk van de aard en inhoud van de specifieke nadere opdracht en worden derhalve per geval vastgesteld. Hierbij maakt prijs onderdeel uit van de beoordeling. Aanbestedende dienst benadrukt dat het organiseren van een minicompetitie bij opdrachten met een geraamde waarde boven € 190.000,- geen verplichting is, maar een mogelijkheid. Afhankelijk van de specifieke situatie kan per opdracht worden bepaald of hiervan gebruik wordt gemaakt.
28	Verdeling opdrachten na het eerste contractjaar	In paragraaf 2.3 van de Selectieleidraad wordt aangegeven dat vanaf het tweede contractjaar de verdeling van opdrachten plaatsvindt op basis van prestaties uit voorgaande jaren. Kunt u aangeven: - welke KPI's worden gehanteerd; - hoe deze KPI's worden gewogen; - welke beoordelingsmethodiek wordt toegepast; - en welke verdelingspercentages worden gebruikt voor de toedeling van opdrachten gedurende de looptijd van de raamovereenkomst?	De exacte methodiek voor de verdeling van nadere opdrachten, waaronder de te hanteren KPI's, de weging daarvan, de beoordelingsmethodiek en de eventuele verdelingspercentages, wordt nader uitgewerkt in de gunningsleidraad. Op dit moment wordt hierover geen nadere informatie verstrekt.
29	Verwachte capaciteitsontwikkeling	In paragraaf 2.2.5 van de Selectieleidraad wordt een mogelijke groei van de opdrachtomvang beschreven gedurende de looptijd van de raamovereenkomst. Kan opdrachtgever bevestigen dat bij een substantiële toename van de opdrachtomvang tijdig met de raamcontractanten zal worden gecommuniceerd over de verwachte capaciteitsbehoefte, zodat opdrachtnemers in redelijkheid de benodigde capaciteit kunnen organiseren?	Na gunning van de raamovereenkomst zal Aanbestedende dienst de gecontracteerde partijen, voor zover mogelijk, inzicht geven in de verwachte projectenportefeuille, inclusief indicatieve ramingen. Daarnaast streeft Aanbestedende dienst ernaar om periodiek, bijvoorbeeld jaarlijks, vooruit te kijken naar de te verwachten projecten en de bijbehorende capaciteitsbehoefte. Hierbij geldt dat de mate van detail en voorspelbaarheid afhankelijk is van de dynamiek en ontwikkeling van de projectenportefeuille. Aan deze prognoses kunnen geen rechten worden ontleend.

30	Definitie beeldbepalende projecten	In paragraaf 2.2.4 van de Selectieleidraad behoudt opdrachtgever zich het recht voor om "beeldbepalende projecten" buiten de raamovereenkomst aan te besteden. Kunt u nader specificeren welke objectieve criteria worden gehanteerd om een project als beeldbepalend aan te merken? Bijvoorbeeld ten aanzien van omvang, locatie, bestuurlijke gevoeligheid, investeringswaarde of ruimtelijke impact.	Zoals in paragraaf 2.2.4 is omschreven, kan gedacht worden aan projecten die zich bevinden in centrumgebieden, veel bezoekers trekken of een grote ruimtelijke impact hebben. De omvang van het project is daarbij op zichzelf niet leidend.
31	DNR 2011 of DNR 2025	In het document Juridische bepalingen aanbestedingsprocedures Gemeente Tilburg wordt in de begrippenlijst nog verwezen naar de DNR 2011. Kunt u bevestigen dat hier de DNR 2025 dient te worden gelezen, aangezien in de aanbestedingsstukken expliciet wordt verwezen naar de DNR 2025 en de aanvullende voorwaarden DNR 2025?	Dit kunnen wij bevestigen, hiervoor dient DNR 2025 te worden gelezen, inclusief bijbehorende aanvullende voorwaarden.
32	Verhoging aansprakelijkheidslimiet	In artikel 4 van de Aanvullende voorwaarden DNR 2025 Gemeente Tilburg wordt bepaald dat opdrachtgever gemotiveerd een hogere aansprakelijkheidslimiet kan verlangen dan bedoeld in artikel 14.9 onder a DNR 2025, zonder dat hiervoor automatisch een aanvullende vergoeding verschuldigd is. Kunt u nader toelichten: - in welke situaties een hogere aansprakelijkheidslimiet wordt overwogen; - welke bandbreedte daarbij wordt gehanteerd; - of een hogere aansprakelijkheidslimiet steeds per nadere opdracht wordt overeengekomen;	Er wordt niet voor iedere nadere opdracht een andere aansprakelijkheidslimiet gehanteerd. De limiet van de DNR 2025 is de norm, bij uitzondering kan de gemeente in een nadere overeenkomst een hogere limiet bepalen. Dit zou voor kunnen komen in situaties waarbij de gemeente de risico's groter acht. In zijn algemeenheid zal dit vaker voorkomen bij projecten die groter van omvang zijn, en waarbij de schade ook hoger zou kunnen uitvallen. Zoals ook gesteld in art 4 van de Aanvullende voorwaarden zal de verruiming te allen tijde proportioneel en in redelijke verhouding tot de opdracht moeten staan.

		- en of daarbij rekening wordt gehouden met de aard, omvang, risico's en verzekeraarbaarheid van de betreffende opdracht?	
33	Beëindiging wegens beleidswijziging of bestuurlijk besluit	Artikel 6 van de Aanvullende voorwaarden DNR 2025 Gemeente Tilburg bepaalt dat bij beëindiging als gevolg van een beleidswijziging, budgettaire beperking of bestuurlijk besluit geen aanvullende opzegvergoeding verschuldigd is. Kunt u toelichten hoe wordt omgegaan met: - reeds aangevane personele verplichtingen; - gereserveerde capaciteit; - en aantoonbare indirecte projectkosten die rechtstreeks samenhangen met de beëindigde opdracht?	Zoals omschreven wordt er vergoed tegen de stand van de werkzaamheden. Dit is in lijn met DNR 2025. De kosten die u aandraagt worden dus niet vergoed, dat is andersom (indien adviseur een opdracht opzegt) ook niet het geval.
34	Voorzienbare vertragingsschade	In artikel 3 van de Aanvullende voorwaarden DNR 2025 Gemeente Tilburg wordt bepaald dat onder schade mede wordt verstaan "voorzienbare vertragingsschade". Kunt u nader toelichten wat onder "voorzienbare vertragingsschade" wordt verstaan? Worden hieronder uitsluitend directe kosten verstaan die rechtstreeks verband houden met de vertraging of vallen hier tevens indirecte kosten onder? Kunt u hiervan voorbeelden geven?	Het gaat hierbij om schade die het rechtstreekse gevolg is van de toerekenbare tekortkoming van de adviseur. Hiermee wordt directe schade bedoeld, het gaat om kosten die een causaal verband zijn van de vertraging en zonder die vertraging niet waren ontstaan. Bijvoorbeeld gaat het dan om extra personeelskosten bij Opdrachtgever (zoals projectleiding of toezicht) als gevolg van uitloop van het project, of kosten voor het opnieuw plannen van werkzaamheden. Indirecte schade valt er niet onder.
35	5.2.1 Selectie criterium: Integraal	Ten aanzien van de referentie vraagt u 'Het betreft een project in de openbare ruimte voor een Nederlandse gemeente.'. Is het akkoord dat de uitgevoerde referentieopdracht formeel in opdracht van een derde partij (bijv. projectontwikkelaar) is uitgevoerd en dat de	Aanbestedende dienst gaat hiermee niet akkoord.

	ontwerpproces stedelijk infraproject	gemeente – als bevoegd gezag en eigenaar van de openbare ruimte – aantoonbaar inhoudelijk betrokken was én de tevredenheidsverklaring (mede) ondertekent en onze werkzaamheden en resultaten positief beoordeeld?	
36	5.2.1 Selectie criterium	Er zijn eisen gesteld voor een referentie project. Is het ook mogelijk om een referentie raamovereenkomst in te dienen?	Nee, een raamovereenkomst wordt niet gezien als één project. Iedere Gegadigde dient één afzonderlijk project in te dienen. Een raamovereenkomst is dat niet, dit zou een ongelijke situatie creëren tussen partijen die wél een raamcontract hebben dat zij in kunnen dienen, en partijen die dat niet kunnen.
37	5.2.1 Selectie criterium: Intergraal ontwerpproces stedelijk infraproject	U geeft aan bij onderdeel te beoordelen aspecten van het referentieproject bij punt 4 dat de inschrijvende partij ervaring moet hebben met het spreken van ondernemers. In paragraaf: 2.2.1 integrale ingenieursdiensten: reguliere scope bij bullit omgeving wordt niet gesproken over het spreken van ondernemers. kan u toelichten of het spreken van ondernemers in de scope van de werkzaamheden zit.	In paragraaf 2.2.1 is opgenomen dat werkzaamheden rondom participatie en omgevingsmanagement onderdeel kunnen zijn van de dienstverlening, waaronder het betrekken van stakeholders bij het ontwerp. Hieronder kunnen, afhankelijk van het project, ook ondernemers vallen. Het benoemde aspect in paragraaf 5.2.1 sluit hierop aan en betreft een nadere invulling van participatie in een stedelijke context, waarin naast bewoners ook ondernemers vaak een relevante stakeholdergroep vormen.
38	2.2.1 integrale ingenieursdiensten: reguliere scope	Bij de scope werkzaamheden zijn geen onderzoeken te zien kan men hierdoor uitgaan dat de gemeente Tilburg zelf alle benodigde onderzoeken uitzet?	Onder het kopje omgeving is het volgende opgenomen: "Het verrichten van benodigde onderzoeken en of berekeningen (niet limitatief: bemalingsadviezen, ...), inclusief noodzakelijke vervolgonderzoeken die voortvloeien uit de eerste inventarisatie."
39	2.2.1 integrale ingenieursdiensten: reguliere scope	Bij de bullit Omgeving wordt niet gesproken of overleggen met stakeholders, behalve op een participatieavond. Betekend dit dat er geen werkzaamheden worden ingeschat met betrekking tot het spreken van (zakelijke) stakeholder en daarbij	In paragraaf 2.2.1 is opgenomen dat werkzaamheden rondom participatie en omgevingsmanagement onderdeel kunnen zijn van de dienstverlening, waaronder het betrekken van stakeholders bij het ontwerp. Hieronder kunnen, afhankelijk van het project, ook ondernemers vallen.

		horende Klant Eisen Specificatielijst moet worden opgesteld?	Het benoemde aspect in paragraaf 5.2.1 sluit hierop aan en betreft een nadere invulling van participatie in een stedelijke context, waarin naast bewoners ook ondernemers vaak een relevante stakeholdergroep vormen.
40	2.1.1 Maatschappelijk verantwoord Opdrachtgeven en inkopen	In de derde alinea staat dat Tilburg klimaatneutraal in 2025 met als tussendoel 55% co2 reductie in 2030. 2025 ligt in tijdschema voor 2030 kan u aangeven welk jaartal hier bedoeld wordt?	Hier hoort te staan 'klimaatneutraal in 2045' i.p.v. 2025.
41	Bijlage 4 - Aanvullende voorwaarden DNR 2025 Gemeente Tilburg versie juni 26; artikel 6	Artikel 6 (afwijking op 18, 19.3 & 19.4 DNR 2025) van bijlage 4: kunt u bevestigen dat de aansprakelijkheidsbeperking van de DNR 2025 dienovereenkomstig van toepassing is op het bepaalde in dit artikel?	U doelt hierbij waarschijnlijk vooral op hetgeen aanvullend is gesteld ten aanzien van art. 19.3 van de DNR. In dat geval kunnen wij dit bevestigen.
42	Bijlage 4 - Aanvullende voorwaarden DNR 2025 Gemeente Tilburg versie juni 26; artikel 1	In artikel 1 (afwijking op artikel 3.2 DNR 2025) van bijlage 4 wijkt u af van de wettelijke standaard t.a.v. termijnen. U stelt namelijk dat fatale termijnen van toepassing zijn op deze opdracht. Dit betekent dat u gelijk aanspraak kan maken op remedies als schadevergoeding en ontbinding, wanneer de termijn wordt overschreden. Het hanteren van fatale termijnen, is risicovol voor inschrijver. Wij conformeren ons graag aan de wettelijke bepalingen aangaande verzuim en krijgen graag de kans toerekenbare tekortkomingen binnen een door u schriftelijk gestelde redelijke termijn te herstellen. Kunt u alsnog toezeggen dat u eerst een ingebrekestelling zal	Het feit dat een afgesproken termijn (in een overeengekomen tijdschema) als fataal wordt aangemerkt, neemt niet weg dat er voor eventuele tekortkomingen een redelijke termijn voor herstel wordt gesteld. Een eventuele tekortkoming is wat Aanbestedende dienst betreft wel iets anders dan een termijn in het geheel overschrijden. Aanbestedende dienst gaat uit van een prettige manier van samenwerken voor de gehele contractduur. Waarbij ook een verzoek om aanpassing van een tijdschema in redelijkheid in overweging genomen wordt, maar waarbij er niet lichtzinnig omgesprongen wordt met termijnen voor oplevering.

		versturen waarin een redelijke termijn tot herstel wordt geboden?	
43	Selectieleidraad - Raamovereenkomst	In de leidraad lezen wij dat op de overeenkomst de DNR 2025 + aanvullende voorwaarden bij DNR 2025 van uw gemeente van toepassing zullen zijn. Wij begrijpen dat er een raamovereenkomst gesloten zal worden. Wij gaan ervan uit dat in de gunningsfase een concept raamovereenkomst beschikbaar wordt gesteld waarover vervolgens door partijen vragen gesteld kunnen worden. Kunt u dat bevestigen?	Ja, dat bevestigen wij.
44	Selectieleidraad 4.4.3 Beroepsbekwaamheid	Kunt u verduidelijken hoe de minimale financiële omvang van €50.000 (excl. btw) voor het referentieproject dient te worden geïnterpreteerd? Betreft dit uitsluitend de waarde van de uitgevoerde ontwerpdiensten door de Gegadigde, of de totale projectomvang (inclusief eventuele onderzoeken en uitvoeringskosten)?	Dit betreft uitsluitend ontwerpdiensten.
45	5.2.1 Selectie criterium	5.2.1 Selectie criterium: Integraal ontwerpproces stedelijk infraproject Aspect 6: Gegadigde heeft verantwoordelijkheid gedragen voor een integraal ontwerp waarin een boven- en ondergrondse waterberging uitgewerkt is in het ontwerp/bestek inclusief hydraulische berekeningen voor het rioolontwerp.	Nee, het is niet toegestaan om dit aspect aan te tonen met een separaat referentieproject. Voor het selectie criterium in paragraaf 5.2.1 dient één (1) integraal referentieproject te worden ingediend.

		Zou dit aspect aangetoond mogen worden met een separaat referentieproject?	
46	Selectieleidraad, 2.4. p9, prestatiemeten	Hoe wordt objectiviteit en uniformiteit geborgd in de prestatiebeoordeling op bedrijfsniveau?	De wijze waarop objectiviteit en uniformiteit wordt geborgd in de prestatiebeoordeling op bedrijfsniveau wordt nader uitgewerkt in de gunningsleidraad. Op dit moment wordt hierover geen nadere informatie verstrekt.
47	Selectieleidraad, 2.3. p8/9, gunning	Kan de aanbestedende dienst globaal aangeven hoe ze wil gunnen in jaar 2 en verder? Enkelvoudig of minicompentie of anders?	De wijze van gunnen van nadere opdrachten vanaf het tweede contractjaar, waaronder de toepassing van enkelvoudige uitvraag, minicompenties of andere vormen, wordt nader uitgewerkt in de gunningsleidraad. Op dit moment wordt hierover geen nadere informatie verstrekt.
48	Selectieleidraad, 2.3. p9, minicompentie	Kan de aanbestedende dienst nader specificeren in welke gevallen en met welke frequentie opdrachten via mini-compenties (> €190.000) worden uitgezet, en hoe deze zich verhouden tot de reguliere verdelingssystematiek op basis van prestaties? Kan daarbij tevens worden aangegeven welk aandeel van de jaarlijkse opdrachtomzet naar verwachting via mini-compenties wordt aanbesteed?	Het inzetten van een minicompentie is geen standaard werkwijze, maar een instrument dat afhankelijk van de aard, omvang en complexiteit van de betreffende nadere opdracht kan worden toegepast. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan meer complexe of specialistische opgaven. De frequentie waarmee minicompenties worden toegepast, evenals een eventueel aandeel in de jaarlijkse opdrachtomzet, kan vooraf niet worden vastgesteld en is afhankelijk van de ontwikkeling van de projectenportefeuille De reguliere verdeling van opdrachten vindt plaats conform de beschreven systematiek, waarbij vanaf het tweede contractjaar prestaties een rol spelen. De nadere uitwerking van de systematiek rondom minicompenties en de verhouding tot de reguliere verdeling van opdrachten wordt verder toegelicht in de gunningsleidraad.

49	Selectieleidraad, 2.3. p8/9, Verdeling	Kan de aanbestedende dienst concretiseren hoe de beoogde “gelijke verdeling” van opdrachten in het eerste contractjaar wordt ingevuld? Is dit gunning via enkelvoudige aanbesteding? Wordt hierbij gestuurd op aantal opdrachten, op totale opdrachtwaarde per opdrachtnemer, of op een andere systematiek? Tevens graag toelichting hoe wordt omgegaan met verschillen in opdrachtomvang.	In het eerste jaar worden opdrachten verstrekt op basis van 1 op 1 gunningen. Er wordt hierbij gestuurd op totale geraamde opdrachtwaarde per opdrachtnemer. De nadere uitwerking wordt verder toegelicht in de gunningsleidraad.
50	Selectieleidraad, 2.1.1 p5, MVOI	Worden er minimale eisen gesteld aan bijvoorbeeld MKI, circulariteit of CO₂-prestaties binnen opdrachten?	Nee, geen minimale eisen. De Aanbestedende dienst heeft haar MVOI-doelstellingen vertaald naar de uitvoering van projecten binnen de raamovereenkomst, waarbij per opdracht wordt bepaald welke ambities en accenten het meest relevant zijn. De concrete invulling hiervan kan per project verschillen, afhankelijk van de aard, omvang en doelstelling van het betreffende project. We gaan uit van lerend vermogen van zowel Opdrachtgever als Opdrachtnemer op onderwerpen zoals MKI en circulariteit, zodat best practices herhaald kunnen worden en we langzaam steeds circulairder leren werken, vanuit het principe 'learning by doing'.
51	Selectieleidraad, 2.1.1 p5, MVOI	Hoe worden MVOI-doelstellingen concreet vertaald naar meetbare eisen of KPI's binnen projecten?	Binnen de raamovereenkomst wordt van Opdrachtnemers verwacht dat zij actief bijdragen aan thema's zoals duurzaamheid, circulariteit, klimaatadaptatie en maatschappelijke meerwaarde. Deze aspecten worden bij de uitvraag van nadere opdrachten nader geconcretiseerd en vertaald naar projectspecifieke eisen en aandachtspunten.
52	Selectieleidraad, 1.3.1 en 2.2.4 p4/8, scope	Graag ontvangen we meer beschrijving over de projecten die u onder de raamovereenkomst op de markt brengt. Denk aan termen zoals vanuit welke afdelingen, alle projecten in de openbare ruimte of projecten beheer en	De raamovereenkomst heeft betrekking op integrale ingenieursdiensten binnen civieltechnische projecten in de openbare ruimte en richt zich primair op projectgebonden, uitvoeringsgerichte werkzaamheden (SO t/m UO) binnen de fysieke leefomgeving.

		onderhoud of gebiedsontwikkeling (woningbouw, bedrijventerrein. natuur) of eenmalige, unieke projecten.	Het betreft hierbij met name (her)inrichtings- en onderhoudsprojecten in de openbare ruimte, al dan niet in het kader van gebiedsontwikkeling. Beleidsmatige, strategische of op zichzelf staande beheeropdrachten vallen in beginsel niet binnen de scope.
53	aspect 4 van het selectiecriterium "Integraal ontwerp stedelijk infraproject"	Ten aanzien van aspect 4 van het selectiecriterium "Integraal ontwerp stedelijk infraproject" ("Gegadigde heeft de verantwoordelijkheid gedragen voor het organiseren van het participatieproces, met zowel bewoners als ondernemers") vraagt gegadigde of aan dit aspect kan worden voldaan indien binnen het referentieproject deze werkzaamheden zijn uitgevoerd door een derde waarop voor deze aanbesteding een beroep wordt gedaan en die als vaste onderaannemer wordt ingezet bij de uitvoering van de raamovereenkomst. Kan Aanbestedende dienst bevestigen dat dit aspect in dat geval als aanwezig wordt beschouwd binnen de referentie?	Ja, dit kunnen we bevestigen. Aanbestedende dienst wijst echter op de extra mededelingen van Aanbestedende dienst bij deze Nota. Het is niet per definitie nodig om in te schrijven met een onderaannemer om punten te scoren voor alle aspecten van het Selectiecriterium. Aspecten kunnen ook aangetoond worden als een derde deze inhoudelijk uitgevoerd heeft. Echter, het kan in de Gunningsfase wel gewaardeerd worden door Aanbestedende dienst als een Inschrijving gedaan wordt door een samenwerking aan te gaan met bedrijven met specifieke expertises. In de extra toelichting bij het Selectiecriterium kan aangegeven worden hoe er precies invulling gegeven is aan alle aspecten, en hoe de onderlinge taakverdeling is geweest.
54	selectiecriterium "Integraal ontwerp stedelijk infraproject"	Ten aanzien van het selectiecriterium "Integraal ontwerp stedelijk infraproject" begrijpt gegadigde dat bij de beoordeling van de afzonderlijke aspecten rekening mag worden gehouden met werkzaamheden die binnen het referentieproject zijn uitgevoerd door een derde waarop gegadigde voor deze aanbesteding een beroep doet, mits deze derde zich overeenkomstig de aanbestedingsstukken aan gegadigde heeft verbonden voor de uitvoering van de raamovereenkomst.	Ja, dit kunnen we bevestigen. Aanbestedende dienst wijst echter op de extra mededelingen van Aanbestedende dienst bij deze Nota. Het is niet per definitie nodig om in te schrijven met een onderaannemer om punten te scoren voor alle aspecten van het Selectiecriterium. Aspecten kunnen ook aangetoond worden als een derde deze inhoudelijk uitgevoerd heeft. Echter, het kan in de Gunningsfase wel gewaardeerd worden door Aanbestedende dienst als een Inschrijving gedaan wordt door een samenwerking aan te gaan met bedrijven met specifieke expertises.

		Kan Aanbestedende dienst bevestigen dat in dat geval ook aspecten die door deze derde zijn uitgevoerd, zoals bijvoorbeeld het organiseren en begeleiden van participatieprocessen met bewoners en ondernemers, mogen worden meegewogen bij de beoordeling van het selectiecriteria?	In de extra toelichting bij het Selectiecriteria kan aangegeven worden hoe er precies invulling gegeven is aan alle aspecten, en hoe de onderlinge taakverdeling is geweest.
55	aspect 2 van het selectiecriteria "Integraal ontwerp stedelijk infraproject"	Bij aspect 2 van het selectiecriteria "Integraal ontwerp stedelijk infraproject" wordt uitsluitend een punt toegekend indien het referentieproject een gefactureerd bedrag heeft van minimaal € 100.000 exclusief btw. Gegadigde vraagt zich af hoe deze grens zich verhoudt tot het proportionaliteitsbeginsel en de toegang van het midden- en kleinbedrijf tot deze aanbesteding. In de praktijk worden binnenstedelijke integrale ontwerptrajecten voor gemeenten regelmatig in meerdere deelopdrachten verstrekt of hebben afzonderlijke opdrachten een lagere advieswaarde, terwijl inhoudelijk wel sprake is van vergelijkbare complexiteit en ervaring. Kan Aanbestedende dienst toelichten waarom is gekozen voor een ondergrens van € 100.000 exclusief btw en overwegen om: • de financiële omvang van meerdere samenhangende opdrachten binnen hetzelfde project te laten meetellen; of • een lagere grenswaarde te hanteren; of • de beoordeling primair te baseren op de inhoudelijke kenmerken en complexiteit van het referentieproject?	De Aanbestedende dienst heeft bij het bepalen van dit aspect gekeken naar de aard en omvang van de opdrachten binnen de raamovereenkomst. Integrale binnenstedelijke ontwerpgegevens zoals beoogd in deze aanbesteding kennen in de praktijk een bepaalde schaal en complexiteit. Dit vertaalt zich doorgaans ook in de omvang van de adviesopdracht. De ondergrens van €100.000 exclusief btw is daarom gekozen als een objectief en goed toetsbaar criterium om projecten van voldoende zwaarte te onderscheiden. Hiermee wordt beoogd om referenties te selecteren die aansluiten bij de schaal van de opdrachten binnen deze raamovereenkomst. De Aanbestedende dienst onderkent dat projecten in de praktijk soms worden opgeknipt of in kleinere opdrachten worden verstrekt. Tegelijk is gekozen voor één duidelijke en eenduidig toepasbare grens, zodat alle Aanmeldingen op gelijke wijze kunnen worden beoordeeld. Verder merkt de Aanbestedende dienst op dat de beoordeling niet uitsluitend is gebaseerd op de financiële omvang, maar juist op de inhoudelijke aspecten van het referentieproject zoals opgenomen in het selectiecriteria (zie aspecten per expertise aspecten). Het financiële aspect vormt daarin één van de beoordelingsonderdelen en dient als aanvullende indicatie van de schaal van het project. Daarbij wordt benadrukt dat dit aspect onderdeel is van de beoordeling en geen

			minimumeis. Ook referenties met een lagere opdrachtwaarde kunnen worden ingediend, maar scoren in dat geval niet op dit onderdeel. De beoordeling vindt plaats op basis van alle aspecten in samenhang. Gelet op het voorgaande ziet de Aanbestedende dienst geen aanleiding om meerdere opdrachten te cumuleren, de grenswaarde te verlagen of de systematiek aan te passen.
56	selectie criterium "Integraal ontwerp stedelijk infraproject"	Ten aanzien van het selectie criterium "Integraal ontwerp stedelijk infraproject" begrijpt gegadigde dat een referentieproject mag worden ingebracht waarbij de werkzaamheden binnen hetzelfde project gedeeltelijk zijn uitgevoerd door gegadigde en gedeeltelijk door een derde waarop gegadigde voor deze aanbesteding een beroep doet, mits: • het betrekking heeft op hetzelfde project en dezelfde opdrachtgever; • de werkzaamheden gezamenlijk de volledige ontwerpcyclus beslaan; • de gegadigde en de betreffende derde zich voor de uitvoering van de raamovereenkomst aantoonbaar aan elkaar hebben verbonden overeenkomstig de aanbestedingsstukken. Kan Aanbestedende dienst bevestigen dat in dat geval: a. het project als één referentieproject mag worden ingediend; b. de door gegadigde en de betreffende derde gezamenlijk gerealiseerde aspecten mogen worden opgevoerd en volledig meetellen bij de beoordeling van het selectie criterium?	Voor het selectie criterium geldt dat een Gegadigde punten kan behalen voor aspecten die onderdeel uitmaakten van een integraal project, ook indien deze niet volledig door Gegadigde zelf zijn uitgevoerd. Doorslaggevend is dat Gegadigde binnen het referentieproject eindverantwoordelijk was voor het integrale ontwerp en kan aantonen dat de betreffende aspecten onderdeel uitmaakten van dat project (en dus niet dat alle aspecten door Gegadigde zelf zijn uitgevoerd). Als voorbeeld: voor aspect 6 (wateropgave) punten kunnen worden toegekend indien deze werkzaamheden binnen het project door een andere partij zijn uitgevoerd, zonder dat deze partij voor deze aanbesteding als onderaannemer of combinant hoeft te worden ingebracht. Het doel van het selectie criterium is om inzicht te verkrijgen in de ervaring van Gegadigden met integrale projecten waarin meerdere disciplines samenkomen en het ontwerp beïnvloeden. Alleen voor aspect 3 (de hele ontwerpcyclus van SO t/m bestek) geldt dat er gezamenlijk ingeschreven moet worden met een Derde om de punten te scoren (mits een partij niet zelf de hele cyclus vervolmaakt heeft). Voor aspecten 4 t/m 8 kan het zijn dat (voor onderdelen van deze aspecten) een Derde is ingezet. In die gevallen hoeft de Derde geen onderaannemer of combinant te zijn binnen de Aanmelding. Ten aanzien van uw specifieke vragen: a. Ja, u mag als combinatie of met een onderaannemer inschrijven, en een

			gezamenlijke referentie opvoeren. Maar dat is niet in alle gevallen noodzakelijk om punten te scoren voor alle aspect. b. Ja, alle binnen het project gerealiseerde aspecten tellen mee bij de beoordeling, mits deze onderdeel uitmaken van hetzelfde samenhangende referentieproject. Hiervoor hoeft dus niet als combinatie te worden ingeschreven.
57	selectie criterium "Integraal ontwerp stedelijk infraproject"	Ten aanzien van het selectie criterium "Integraal ontwerp stedelijk infraproject" begrijpt gegadigde dat indien wordt ingeschreven als combinatie, een referentieproject mag worden ingebracht waarbij de verschillende fasen van het project door de afzonderlijke combinanten zijn uitgevoerd, mits: • het betrekking heeft op hetzelfde project en dezelfde opdrachtgever; • de werkzaamheden gezamenlijk de volledige ontwerpcyclus beslaan; • de combinatie als geheel verantwoordelijk is geweest voor het integrale resultaat. Kan Aanbestedende dienst bevestigen dat in dat geval de referentie als één referentieproject wordt beoordeeld en dat de gezamenlijke omvang van de werkzaamheden en de gezamenlijk gerealiseerde aspecten volledig meetellen bij de beoordeling?	Ja, dit kan Aanbestedende dienst bevestigen. Zie ook eerdere antwoorden.
58	Selectie leidraad §2.1, pagina 5	Aanbestedende dienst geeft aan dat gemeente Tilburg ingenieursdiensten aanbesteedt op basis van losse, veelal projectgebonden opdrachten. Gemeente Tilburg werkt echter met een groslijst voor ingenieursdiensten, waar vanuit een vaste groep van bureaus	De groslijsten betreffende ingenieursdiensten zullen komen te vervallen na ingang van de raamovereenkomst.

		opdrachtnemers geselecteerd worden om de opdrachten voor Tilburg uit te voeren. Wat betekent deze aanbesteding voor de groslijsten binnen gemeente Tilburg? Komen deze voor ingenieursdiensten te vervallen per ingang van de raamovereenkomst?	
59	Selectieleidraad §2.2.4, pagina 8	In §2.2.4 is opgenomen dat beeldbepalende projecten buiten de raamovereenkomst kunnen worden aanbesteed. Kan opdrachtgever nader toelichten welke kenmerken of objectieve criteria worden gehanteerd om te bepalen of een project als beeldbepalend wordt aangemerkt?	Zoals in paragraaf 2.2.4 is omschreven, kan gedacht worden aan projecten die zich bevinden in centrumgebieden, veel bezoekers trekken of een grote ruimtelijke impact hebben. De omvang van het project is daarbij op zichzelf niet leidend.
60	Omzetontwikkeling §2.2.5 en §2.3 Selectieleidraad	Opdrachtgever geeft aan dat de geraamde jaaromzet gedurende de looptijd van de raamovereenkomst kan toenemen. Kan opdrachtgever toelichten hoe deze verwachte omzetgroei wordt meegenomen binnen de verdelingssystematiek zoals beschreven in paragraaf 2.3?	In het eerste jaar wordt gestreefd naar een evenwichtige verdeling van de nadere opdrachten over de gecontracteerde partijen. Vanaf het tweede jaar wordt de verdeling mede gebaseerd op prestaties, zoals nader zal worden uitgewerkt in de gunningsleidraad. Aanbestedende dienst streeft ernaar om bij de verdeling van opdrachten, waar passend, ook rekening te houden met de specifieke expertise, specialismen en kwaliteiten van de gecontracteerde partijen. In welke mate dit gebeurt, is afhankelijk van de aard en inhoud van de afzonderlijke nadere opdrachten. De verdelingssystematiek wordt nader uitgewerkt in de gunningsleidraad.
61	Gelijke verdeling §2.3 Selectieleidraad	Opdrachtgever streeft in het eerste contractjaar naar een gelijke verdeling van opdrachten. Kan opdrachtgever aangeven welke bandbreedte hierbij wordt gehanteerd	Aanbestedende dienst streeft naar een optimale gelijke verdeling in het eerste jaar. De nadere uitwerking van de wijze waarop deze evenwichtige verdeling wordt

		en op welke wijze wordt beoordeeld of sprake is van een gelijke evenwichtige verdeling?	beoordeeld, waaronder eventuele bandbreedtes, wordt opgenomen in de gunningsleidraad.
62	Selectieleidraad §2.3, pagina 8	Wordt bij de beoordeling van prestaties rekening gehouden met verschillen in omvang, complexiteit, risicoprofiel en type opdrachten die aan deelnemers zijn verstrekt?	De nadere uitwerking van de prestatiebeoordeling, inclusief de wijze waarop deze wordt toegepast, wordt opgenomen in de gunningsleidraad.
63	Selectieleidraad §2.3, pagina 8-9	In §2.3 is opgenomen dat opdrachten met een geraamde opdrachtwaarde boven € 190.000 middels een minicompetitie kunnen worden verdeeld. Kan opdrachtgever toelichten onder welke omstandigheden voor een minicompetitie wordt gekozen en hoe deze opdrachten worden meegenomen in de verdelingssystematiek en prestatiemeting van de raamovereenkomst?	Het inzetten van een minicompetitie is geen standaard werkwijze, maar een instrument dat afhankelijk van de aard, omvang en complexiteit van de betreffende nadere opdracht kan worden toegepast. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan meer complexe of specialistische opgaven. De frequentie waarmee minicompetities worden toegepast, evenals een eventueel aandeel in de jaarlijkse opdrachtomzet, kan vooraf niet worden vastgesteld en is afhankelijk van de ontwikkeling van de projectenportefeuille De nadere uitwerking van de verdelingssystematiek rondom minicompetities en de verhouding tot de reguliere verdeling van opdrachten wordt verder toegelicht in de gunningsleidraad.
64	Selectieleidraad §2.4, pagina 9	Prestaties worden beoordeeld op bedrijfsniveau en niet per nadere overeenkomst. Kan opdrachtgever toelichten hoe binnen deze systematiek wordt omgegaan met verschillen in projectomvang, projectrisico en projectcomplexiteit van de uitgevoerde opdrachten?	De nadere uitwerking van de prestatiebeoordeling, inclusief de wijze waarop deze wordt toegepast, wordt opgenomen in de gunningsleidraad.
65	Selectieleidraad §2.5, pagina 9	Opdrachtgever geeft aan ruimte te willen geven aan MKB-bedrijven. Kan opdrachtgever toelichten hoe de gekozen opzet van het selectiecriterium bijdraagt aan	De Aanbestedende dienst heeft bij het opstellen van de selectiecriteria geen onderscheid gemaakt tussen landelijke en lokale of regionale ingenieursbureaus. Uitgangspunt is geweest dat de criteria aansluiten bij de aard en inhoud van de opdracht en de daarvoor benodigde ervaring.

		het waarborgen van voldoende toegang voor MKB-bedrijven tot de gunningsfase?	De selectiecriteria zijn daarom inhoudelijk geformuleerd en gericht op het aantonen van ervaring met integrale ontwerpogaven in de openbare ruimte. Deze opgaven komen voor bij verschillende typen gemeenten en projecten en zijn niet voorbehouden aan een specifiek type of omvang van een bureau. Daarnaast is ervoor gekozen geen criteria te hanteren die indirect onderscheid kunnen maken, zoals lokale gebiedskennis of eerdere samenwerking met de Aanbestedende dienst. Dergelijke criteria kunnen leiden tot een ongelijk speelveld en staan op gespannen voet met de beginselen van gelijke behandeling en non-discriminatie. Hiermee wordt beoogd een open en gelijk speelveld te creëren, waarin zowel landelijke als lokale en regionale bureaus kunnen deelnemen, mits zij de gevraagde ervaring kunnen aantonen. De Aanbestedende dienst is van oordeel dat deze systematiek bijdraagt aan een gezonde marktverhouding en in lijn is met de beginselen van gelijke behandeling en non-discriminatie.
66	Selectieleidraad §5.2.1, pagina 22	In §2.2.5 geeft opdrachtgever aan dat circa 80% van de verwachte omzet betrekking heeft op de reguliere scope. Het selectie criterium 'Integraal ontwerpproces stedelijk infraproject' vraagt om een referentieproject waarin onder andere participatie met bewoners én ondernemers, waterberging, verkeerskundige uitwerking én een groen/ecologische component allemaal aantoonbaar aanwezig zijn. Kan opdrachtgever toelichten hoe deze combinatie van aspecten zich verhoudt tot de reguliere werkzaamheden/projecten zoals omschreven in paragraaf 2.2.1?	De Aanbestedende dienst voorziet dat binnen de projecten die onder de reguliere scope vallen, zoals beschreven in paragraaf 2.2.1, de verschillende disciplines (waaronder water, groen en verkeer) in toenemende mate integraal onderdeel uitmaken van het ontwerpproces. Het selectie criterium sluit hierop aan door te toetsen in hoeverre Gegadigden ervaring hebben met dergelijke integrale vraagstukken, waarin meerdere disciplines en belangen samenkomen binnen één project. Daarbij benadrukt de Aanbestedende dienst dat voor de aspecten 4 t/m 8 van het selectie criterium niet vereist is dat Gegadigde deze werkzaamheden volledig zelf heeft uitgevoerd. Referentieprojecten waarin deze onderdelen door andere partijen zijn uitgevoerd, kunnen eveneens punten opleveren, mits deze aspecten aantoonbaar

			onderdeel uitmaakten van het integrale ontwerp. Het selectie criterium ziet daarmee primair op de ervaring met integrale projecten en de samenhang tussen disciplines, en niet op het zelfstandig uitvoeren van alle afzonderlijke onderdelen.
67	Regionale marktwerking §2.5 Selectie leidraad	Kan opdrachtgever toelichten hoe bij het opstellen van de selectiecriteria rekening is gehouden met een gezonde marktverhouding tussen landelijke en lokale/regionale ingenieursbureaus?	De Aanbestedende dienst heeft bij het opstellen van de selectiecriteria geen onderscheid gemaakt tussen landelijke en lokale of regionale ingenieursbureaus. Uitgangspunt is geweest dat de criteria aansluiten bij de aard en inhoud van de opdracht en de daarvoor benodigde ervaring. De selectiecriteria zijn daarom inhoudelijk geformuleerd en gericht op het aantonen van ervaring met integrale ontwerp opgaven in de openbare ruimte. Deze opgaven komen voor bij verschillende typen gemeenten en projecten en zijn niet voorbehouden aan een specifiek type of omvang van een bureau. Daarnaast is ervoor gekozen geen criteria te hanteren die indirect onderscheid kunnen maken, zoals lokale gebiedskennis of eerdere samenwerking met de Aanbestedende dienst. Dergelijke criteria kunnen leiden tot een ongelijk speelveld en staan op gespannen voet met de beginselen van gelijke behandeling en non-discriminatie. Hiermee wordt beoogd een open en gelijk speelveld te creëren, waarin zowel landelijke als lokale en regionale bureaus kunnen deelnemen, mits zij de gevraagde ervaring kunnen aantonen.
68	Selectie leidraad §5.2.1, pagina 22-23	Kan opdrachtgever toelichten welke aanvullende beoordelingswaarde wordt toegekend aan de referentiebeschrijving (1000 woorden) en het ondersteunende visuele materiaal (2 A4)? Gezien de beoordeling enkel plaatsvindt op basis van het aantoonbaar voldoen aan de 10 opgenomen beoordelingsaspecten en het feit dat de aanwezigheid	De ruimte om aanvullend 1000 woorden toelichting (incl. visueel materiaal) in te dienen biedt Aanmelders de ruimte om het project beter toe te lichten en te omschrijven wat zij (of een Derde) in dit project heeft gedaan, en hoe. Het kan Aanbestedende dienst helpen om het project beter te begrijpen, en beter te kunnen toetsen indien er twijfel bestaat over bepaalde beoordelingsaspecten.

		van deze aspecten door de opdrachtgever van het referentieproject worden bevestigd met het ondertekenen van het formulier?	
69	Representativiteit referentie §5.2.1 Selectieleidraad	Kan opdrachtgever aangeven welk aandeel van de ingenieursopdrachten uit de afgelopen vier jaar daadwerkelijk alle in het selectiecriterium opgenomen beoordelingsaspecten bevatte?	Nee, dat kunnen wij niet aangeven.
70	Eén integrale referentie §5.2.1 Selectieleidraad	Kan opdrachtgever toelichten waarom ervoor is gekozen om alle gevraagde competenties binnen één referentieproject aan te tonen, terwijl vergelijkbare competenties mogelijk aantoonbaar aanwezig zijn binnen meerdere projecten?	De Aanbestedende dienst heeft er bewust voor gekozen om alle gevraagde competenties binnen één referentieproject te laten aantonen, omdat hiermee inzicht wordt verkregen in de ervaring van Gegadigde met integrale ontwerp-opgaven in samenhang. Binnen de raamovereenkomst staan projecten centraal waarin verschillende disciplines, belangen en ontwerpaspecten gelijktijdig samenkomen en integraal moeten worden afgewogen. Door deze binnen één project te laten aantonen, kan beter worden beoordeeld in hoeverre Gegadigde ervaring heeft met het daadwerkelijk verenigen van deze aspecten in één ontwerp.
71	§5.2.1 Selectiecriterium 'Integraal ontwerpproces stedelijk infraproject'	Het selectiecriterium vraagt dat alle gevraagde competenties en aspecten worden aangetoond binnen één referentieproject. Kan opdrachtgever bevestigen dat een raamovereenkomst voor ingenieursdiensten, waarbinnen meerdere stedelijke infraprojecten zijn uitgevoerd en waarbij gezamenlijk aan alle gevraagde beoordelingsaspecten wordt voldaan, als één referentie mag worden ingebracht? Indien opdrachtgever uitsluitend één afzonderlijk project accepteert, verzoeken wij opdrachtgever toe te lichten	Nee, een raamovereenkomst wordt niet gezien als één project. Iedere Gegadigde dient één afzonderlijk project in te dienen. Een raamovereenkomst is dat niet, dit zou een ongelijke situatie creëren tussen partijen die wél een raamcontract hebben dat zij in kunnen dienen, en partijen die dat niet kunnen. Aanbestedende dienst meent met dit criterium een complex, maar toch realistisch project uit te vragen die de komende jaren in de context van dit raamcontract ook uitgevoerd zullen moeten worden. Aanbestedende dienst heeft bewust voor een methodiek gekozen waarbij aangetoond moet worden dat men ervaring heeft met integraal ontwerp van complexe projecten in de binnenstand, simpelweg omdat dit de

		waarom aantoonbare ervaring uit meerdere vergelijkbare opdrachten binnen één contractuele relatie niet als gelijkwaardig wordt beschouwd, terwijl deze ervaring mogelijk een breder en representatiever beeld geeft van de gevraagde kennis en competenties.	context van de raamovereenkomst is. Aanbestedende dienst benadrukt dat niet aan alle aspecten voldaan hoeft te worden. Het is een selectiecriteria, geen geschiktheidseis.
72	Selectiecriteria opdrachtwaaarde §5.2.1 Selectieleidraad en Bijlage 7	Kan opdrachtgever toelichten hoe de eis van een referentieproject met een gefactureerd bedrag van minimaal € 100.000 zich verhoudt tot de gemiddelde omvang van de verwachte opdrachten binnen de raamovereenkomst?	De Aanbestedende dienst heeft bij het bepalen van dit aspect gekeken naar de verwachte omvang van de opdrachten binnen de raamovereenkomst. De totale geraamde omvang bedraagt circa € 2.000.000 per jaar, met een verwachte groei richting € 3.500.000 per jaar, verdeeld over meerdere opdrachten. Gelet op deze omvang is een referentie met een opdrachtwaaarde van €100.000 exclusief btw passend geacht als indicatie van ervaring met opdrachten van een zekere schaal en complexiteit. Deze waarde sluit aan bij het niveau van de individuele opdrachten die binnen de raamovereenkomst kunnen voorkomen. Daarbij wordt benadrukt dat dit geen eis betreft, maar een beoordelingsaspect binnen het selectiecriteria. Referentieprojecten met een lagere opdrachtwaaarde kunnen eveneens worden ingediend, maar scoren in dat geval niet op dit specifieke onderdeel. De beoordeling vindt plaats op basis van alle aspecten in samenhang. De Aanbestedende dienst is van oordeel dat deze systematiek in verhouding staat tot de aard en de verwachte omvang van de opdrachten binnen de raamovereenkomst.
73	Kennisborging Tilburg §2.3 en §2.4 Selectieleidraad	Kan opdrachtgever toelichten hoe wordt voorkomen dat reeds opgebouwde project-, proces- en areaalkennis verloren gaat bij de overgang van de huidige werkwijze naar de nieuwe raamovereenkomst?	De Aanbestedende dienst begrijpt de vraag niet volledig en kan deze in de huidige vorm niet eenduidig beantwoorden. Gegadigde wordt verzocht de vraag nader te concretiseren, bijvoorbeeld door aan te

			geven op welke specifieke situaties of risico's wordt bedoeld, zodat in een volgende Nota van Inlichtingen een gerichte beantwoording kan plaatsvinden.
74	Gebieds- en systeemkennis §2.1 en §2.2 Selectieleidraad	In hoeverre ziet opdrachtgever kennis van Tilburgse standaarden, beheeruitgangspunten, beleidskaders en werkprocessen als een factor c.q. meerwaarde die kan bijdragen aan een efficiënte uitvoering van opdrachten binnen de raamovereenkomst?	De Aanbestedende dienst heeft er bewust voor gekozen om kennis van Tilburgse standaarden, beheeruitgangspunten, beleidskaders en werkprocessen geen rol te laten spelen als criterium binnen deze aanbesteding. Het hanteren van dergelijke (lokale) ervaringsfactoren kan leiden tot een ongelijk speelveld en is in strijd met de beginselen van gelijke behandeling en non-discriminatie. Tevens wordt dit niet proportioneel geacht, omdat hiermee marktpartijen zonder eerdere ervaring met de gemeente Tilburg onnodig zouden worden benadeeld. De Aanbestedende dienst heeft daarom gekozen voor objectieve en inhoudelijke criteria die voor een brede groep marktpartijen toegankelijk zijn.
75	Continu verbeteren §2.4 Selectieleidraad	Kan opdrachtgever toelichten hoe binnen de raamovereenkomst onderscheid wordt gemaakt tussen incidentele prestaties en structureel goed presterende opdrachtnemers?	De nadere uitwerking van de beoordelingssystematiek, waaronder de wijze waarop prestaties over tijd worden beoordeeld en gewogen, wordt opgenomen in de gunningsleidraad. Aanbestedende dienst vraagt u nader toe te lichten wat u bedoeld met incidentele prestaties, aangezien er in de leidraad is opgenomen dat beoordeling plaatsvindt op het niveau van Opdrachtnemer en niet incidentele projecten (graag nader toe lichten in de tweede nota).
76	Selectie 12 naar 7 §1 Inleiding en §5 Selectieleidraad	Kan opdrachtgever toelichten welke meerwaarde de selectie van twaalf gegadigden biedt indien uiteindelijk zeven partijen worden gecontracteerd en hoe hierbij wordt geborgd dat de meest geschikte partijen de gunningsfase bereiken?	De Aanbestedende dienst heeft ervoor gekozen om twaalf (12) Gegadigden toe te laten tot de gunningsfase, terwijl uiteindelijk zeven (7) partijen worden gecontracteerd. Hiermee wordt enerzijds voldoende concurrentie en keuzevrijheid in de gunningsfase geborgd, en anderzijds de omvang van de procedure beheersbaar gehouden voor zowel de markt als de organisatie. Door met meer partijen de gunningsfase in te gaan dan uiteindelijk worden gecontracteerd, ontstaat ruimte om in deze fase een nadere inhoudelijke en kwalitatieve beoordeling te maken. Dit maakt het mogelijk om beter te onderscheiden welke partijen het beste aansluiten bij de opdracht en de beoogde samenwerking.

			De selectie van de meest geschikte partijen vindt plaats in de selectiefase. Daar wordt beoordeeld of Gegadigden voldoen aan de gestelde eisen en hoe zij scoren op het selectiecriterium. Op basis van deze beoordeling ontstaat een rangorde en worden de best scorende partijen uitgenodigd voor de gunningsfase. Bij het bepalen van het aantal Gegadigden is tevens rekening gehouden met het proportionaliteitsbeginsel. Enerzijds wordt een voldoende aantal partijen uitgenodigd om daadwerkelijke mededinging te waarborgen, anderzijds wordt het aantal beperkt gehouden om de inschrijfinspanning en daarmee de transactiekosten voor marktpartijen in redelijke verhouding te houden tot de kans op gunning. De Aanbestedende dienst is van oordeel dat deze systematiek bijdraagt aan een evenwichtige, proportionele en doelmatige aanbestedingsprocedure, waarin de meest geschikte partijen de gunningsfase bereiken.
77	§5.4 t/m §5.8 Selectieleidraad – Beoordelingsmethodiek en selectie	De Selectieleidraad beschrijft dat maximaal twaalf (12) gegadigden worden geselecteerd voor deelname aan de gunningsfase op basis van de behaalde scores op de selectiecriteria. Kan opdrachtgever toelichten hoe wordt gehandeld indien minder dan twaalf gegadigden een voldoende of maximale score behalen op de selectiecriteria? Worden in dat geval uitsluitend de gegadigden geselecteerd die aan de beoogde kwaliteitslat voldoen, of wordt het aantal van twaalf gegadigden aangevuld met lager scorende gegadigden? Indien aanvulling met lager scorende gegadigden mogelijk is, kan opdrachtgever toelichten hoe dit zich	Er is geen minimale kwaliteitslat of grensscore vastgesteld voor het selectiecriterium, anders dan het voldoen aan de geschiktheidseisen zoals opgenomen in de selectieleidraad. De beoordeling leidt tot een rangorde van Gegadigden. In beginsel worden de twaalf (12) hoogst scorende Gegadigden op het selectiecriterium toegelaten tot de gunningsfase, mits zij voldoen aan alle overige vereisten. Hierbij is het behalen van een 'voldoende' of 'maximale' score niet van toepassing. Dit betekent dat het aantal van twaalf Gegadigden niet wordt aangevuld op basis van een vooraf bepaalde kwaliteitsdrempel, maar dat wordt uitgegaan van de relatieve score ten opzichte van andere Gegadigden. Ongeacht de absolute score worden derhalve de best scorende partijen geselecteerd voor deelname aan de gunningsfase.

		verhoudt tot het uitgangspunt dat de selectiecriteria worden toegepast om de meest geschikte gegadigden voor de gunningsfase te selecteren?	
78	§5.5 Selectie bij gelijk eindigende Gegadigden	In de Selectieleidraad is opgenomen dat bij gelijke eindiging van gegadigden een lotingsmechanisme kan worden toegepast. Kan opdrachtgever toelichten hoe deze systematiek zich verhoudt tot het doel van de selectieprocedure om de meest geschikte gegadigden voor de gunningsfase te selecteren, indien meerdere gegadigden een gelijke score behalen? Heeft opdrachtgever overwogen aanvullende onderscheidende kwaliteitscriteria, zoals b.v. lokale gebiedskennis en ervaring met samenwerken met de opdrachtgever, toe te passen om in dergelijke gevallen een inhoudelijke selectie mogelijk te maken?	De Aanbestedende dienst past het lotingsmechanisme uitsluitend toe in het geval dat meerdere Gegadigden na beoordeling exact gelijk eindigen op het selectie criterium. De selectiecriteria zijn zodanig ingericht dat zij onderscheidend vermogen hebben. Indien ondanks deze systematiek een gelijke eindscore resteert, is op basis van de vooraf bekendgemaakte criteria geen verdere inhoudelijke differentiatie mogelijk. Het doel van de selectieprocedure, namelijk het selecteren van geschikte Gegadigden voor de gunningsfase, wordt daarmee niet aangetast. Alle Gegadigden die in een dergelijke situatie gelijk eindigen, hebben aantoonbaar een vergelijkbaar niveau van geschiktheid en relevante ervaring laten zien. Het toepassen van een loting in deze fase is daarmee een objectieve, transparante en vooraf kenbaar gemaakte methode om tot een definitieve selectie te komen. Hiermee wordt voorkomen dat achteraf aanvullende of niet vooraf gepubliceerde criteria worden geïntroduceerd, hetgeen in strijd zou zijn met de beginselen van transparantie en gelijke behandeling. De Aanbestedende dienst heeft er bewust voor gekozen om geen aanvullende onderscheidende criteria toe te passen, zoals lokale gebiedskennis of eerdere samenwerking. Dergelijke aspecten zijn niet objectief en eenduidig vast te stellen en kunnen bovendien leiden tot een ongelijk speelveld tussen regionale en landelijk opererende partijen. Daarmee zouden deze criteria spanning kunnen opleveren met de beginselen van non-discriminatie en gelijke behandeling.